

***Els mèrits dels candidats a lector i/o agregat des de la
perspectiva d'un arqueòleg-historiador***

Dr. Jaume Noguera Guillén. Professor associat Universitat de Barcelona – Investigador Beatriu de Pinós a l'Institut Català d'Arqueologia Clàssica

Aquesta contribució pretén incidir en determinats problemes o dubtes amb que s'enfronta un investigador de l'àrea de coneixement d'Història (i, específicament, d'arqueologia) a l'hora de redactar la seva sol·licitud d'acreditació a lector i/o agregat per a l'AQU. És evident que els criteris de qualitat en la investigació en la respectiva àrea de coneixement poden ser diferents, però hi ha determinats aspectes que es poden posar en comú.

D'antuvi cal recordar que els sol·licitants d'aquestes acreditacions són, en general, investigadors en les seves etapes formatives, tot i que en l'estat actual de l'aplicació del pla Serra Hunter a les universitats catalanes aquest període sembla perpetuar-se indefinidament. En aquestes etapes inicials de la recerca ja se'ns exigeix uns mèrits significatius, com la direcció de projectes competitius, haver dirigit tesis doctorals, publicacions en revistes d'impacte internacional, etc. Estic d'acord que aquests són paràmetres objectius i avaluable, i que demostren la capacitat investigadora del sol·licitant, però el problema rau en què el sistema universitari i de recerca vigent restringeix l'accés als recursos que possibiliten aconseguir aquests mèrits.

Així, en primer lloc, podríem parlar de la direcció de projectes competitius. Un investigador en formació, sense cap figura contractual reconeguda, té poques possibilitats d'aconseguir finançament per a un projecte de recerca. No és cap secret que la millor manera d'aconseguir-ho es fer la sol·licitud a nom d'un investigador ja consolidat i de prestigi reconegut. S'aconsegueix el finançament per endegar el projecte, però malauradament no pot constar com a mèrit en el currículum personal.

Per una altra banda, l'acreditació de recerca també contempla com a mèrit la direcció de tesis doctorals. Evidentment pot ser un aspecte fonamental per avaluar la capacitat formativa de l'investigador, però si tenim en compte que la sol·licitud d'acreditació de professor agregat es pot sol·licitar tres anys després de la defensa de la pròpia tesis doctoral, difícilment es podrà haver dirigit, i

menys presentat, una tesis. A més, encara que fos així, és difícil que un doctorand pugui aconseguir una beca d'investigació predoctoral signada per un investigador sense cap figura contractual reconeguda. Així, per exemple, en el CV de l'investigador principal de les beques FPU s'exigeixen els trams d'investigació acreditats, però paradoxalment ni la universitat ni l'AQU avaluen els mèrits de la docència o de la recerca de la gran majoria del professorat associat, contractat a temps parcial.

Un aspecte important és el referent a les publicacions. Dins de l'àmbit de les humanitats el punt i final de la recerca i on es demostra la vàlua de la investigació és en la publicació de la monografia, però l'avaluació de l'AQU i d'altres organismes privilegia la publicació d'articles en revistes d'impacte internacional. I aquí sorgeix un altre problema. Per definició, moltes de les línies d'investigació en l'àmbit de les humanitats tenen un caràcter local, ja sigui des del punt de vista geogràfic o temàtic. Aquesta evidència repercuteix negativament en l'avaluació de la recerca d'aquests investigadors, que es titllada de "regionalista".

Per una altra banda cal felicitar l'esforç de la Direcció General de Recerca per aconseguir un índex de publicacions periòdiques d'humanitats, el CARHUS+. És evident que tant les revistes com els investigadors necessiten d'unes normes clares i objectives d'avaluació, però també és evident que els resultats d'aquesta indexació no satisfan gairebé ningú. No s'entén com determinades revistes de prestigi no són de categoria A, mentre que d'altres, de poca volada però que compleixen estrictament els criteris avaluable, sí que ho són.

Per acabar, i en relació amb el punt anterior, l'apartat referent als articles publicats en revistes amb índex d'impacte queda gairebé sempre en blanc, ja que la majoria de les revistes de l'àmbit d'humanitats no en tenen. De manera que queden relegades a l'apartat d'articles a revistes no indexades.

En definitiva, el sistema d'avaluació de la recerca en humanitats vigent sembla una adaptació d'un model pensat per a les ciències experimentals, amb els problemes que comporta aquesta adaptació. Per una altra banda, els requisits o mèrits avaluable són, molt sovint, difícilment aconseguibles per a un investigador en formació i sense cap figura contractual reconeguda.